

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB

ECTS-fiches 2010-2012

Opleidingsonderdeel 0.1

Ouder worden in maatschappelijk perspectief

Studiepunten

3

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

- lerende houding: actieve participatie, reflectie, kritische ingesteldheid en openstaan voor feedback;
- positieve beeldvorming, positieve visie op ouder worden.

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Het doel van de BanaBa is vanuit een holistisch mensbeeld respectvol 'agogisch' te handelen met de oudere in zijn eigen situatie. Vanuit het eigen professioneel handelen vervult de afgestudeerde hierbij een brugfunctie tussen de oudere en (vertegenwoordigers van) de verschillende maatschappelijke, al dan niet zorgverstrekken, instanties.

Om dit te realiseren heeft de student het volgende nodig:

- een goed zicht (vanuit verschillende visies op de positie van de oudere in de maatschappij en op de beeldvorming van ouderen in de samenleving);
- hanteerbare kaders om het perspectief van de oudere in kaart te brengen;
- methodische handvatten om met de oudere in gesprek te gaan vanuit een gelijkwaardige positie;
- kennis van de invalshoeken, gehanteerd door andere beroepsbeoefenaars.

In dit opleidingsonderdeel worden een aantal fundamenten gelegd waarop de overige opleidingsonderdelen zullen verder bouwen.

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C1: zelfstandig en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten en ervaringen een kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde redenering opbouwen

C3: het eigen functioneren evalueren en bijsturen, in functie van de specifieke context, ervaringen en wetenschappelijke inzichten; zich deskundig verdiepen en alternatieve werkwijzen in overweging nemen

C5: in multiprofessioneel overleg en samenwerking tot constructieve oplossingen komen die bijdragen tot een goede ondersteuning van ouderen en tot verbetertrajecten

C10: noden en wensen van de oudere inventariseren en vanuit empowerment zijn

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

context, zijn netwerk, zijn sociaal-maatschappelijk weefsel en zijn participatieve mogelijkheden versterken

C11: kent en waardeert de inbreng van andere disciplines en kan met de vertegenwoordigers ervan verbetervoorstellen formuleren voor de werkorganisatie

c. Kerndoelen van het (opleidingsonder)deel

- de maatschappelijke positionering van ouderen omschrijven (niveau 1);
- het proces van de veroudering van de bevolking situeren in globaal historisch en maatschappelijk perspectief waarbij de relatie wordt gelegd met de economische en technologische ontwikkelingen, en waarbij de samenhang wordt begrepen met bevolkingsgroei en met ecologische draagkracht (niveau 1);
- een praktische invulling geven aan de definitie van 'gezondheid' van de Wereld Gezondheidsorganisatie (gezondheidsbevordering en ziektepreventie) en aan de gezondheidsdoelstellingen van het Vlaamse gezondheidsbeleid (niveau 2);
- de fasen van het ouder worden en het verouderingsproces vanuit een holistische visie omschrijven en de verschillende benaderingen/definities van 'gezond ouder worden' duiden in de werkvelden en de praktijk van verschillende beroepsbeoefenaars (niveau 2);
- de positie van ouderen in de samenleving en de impact van impact van de vergrijzing op onze maatschappij kritisch doorlichten (niveau 2);
- in gesprek gaan met een oudere vanuit een gelijkwaardige positie met respect voor de maatschappelijke meerwaarde, ervaring en kennis en met respect voor de expertise van de oudere m.b.t. het eigen leven (niveau 2).

3. Leerinhoud

Holistische benadering

- Integrale personalistische visie:
 - biologisch (verouderingsprocessen)
 - socioculturele factoren m.i.v. de nabije relatiekring
 - bewuste zelfbepaling (m.i.v. spirituele dimensie)
- WGO, gezondheid en preventie
- Kwaliteit van leven
- Empowerment
- Vraaggestuurd werken

Sociaal maatschappelijke positie

- Demografisch
- Economisch (participatie arbeidsmarkt/vrijwilligerswerk)
- Sociocultureel (oa. eenzaamheid, vrije tijd, vrijwilligerswerk)
- Sociale netwerken
- Kwetsbare groepen (allochtone ouderen, ouderen met een verstandelijke beperking, ouderen met een psychiatrische aandoening,...)

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Interactieve hoorcolleges waarin visies, modellen en resultaten van onderzoek worden toegelicht en bediscussieerd.

Werkcolleges waarin studenten in een multiprofessionele groep werken aan casussen. De student bereidt de casus voor vanuit zijn/haar eigen professionele achtergrond met onderbouwing van de benadering. Deze voorbereidingen worden op het digitaal leerplatform geplaatst in een discussiegroep zodat studenten op mekaars inbreng kunnen reageren (vragen tot verduidelijking, feedback). De groep bekijkt en bespreekt samen de

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

verschillende invalshoeken. De groep bekijkt samen hoe ze vanuit deze veelheid aan invalshoeken tot een vernieuwde/geïntegreerde aanpak kunnen komen. De studenten worden hierbij, wanneer nodig, digitaal aangestuurd door de docent maar ook tijdens tussentijdse overlegmomenten. Het doel van de werkcolleges is de betekenis van aangereikte kaders (en de toepassing ervan) voor de verschillende casussen te bespreken.

De studenten bespreken in een korte reflectie wat ze bijgeleerd hebben uit de andere invalshoeken en hoe ze dit willen integreren in het eigen handelen. De resultaten van de verschillende casussen worden plenair voorgesteld/bediscussieerd.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten:	3
<u>Contacturen</u>	26u (20u HC, 2u WC – casus, 4u WC – agogisch begeleiden)
<u>Studeertijd en examen</u>	64u (m.i.v. opdrachten)
<u>Overzicht Opdrachten</u>	<p>Vorbereiden casussen vanuit je eigen vooropleiding waarbij je de benadering onderbouwt vanuit je professionele bagage. Je plaatste deze voorbereiding ten laatste 1 week voor tussentijdse samenkomst op de digitale leeromgeving. Je participeert actief aan het discussieforum door te reageren op inbreng van andere studenten (8u).</p> <p>Na afloop van de casusgerichte werkcolleges plaats je een korte reflectie (1 A4) op de digitale leeromgeving waarin je weergeeft wat je geleerd hebt uit de andere invalshoeken en hoe je dit wilt integreren in je eigen professioneel handelen (persoonlijk actieplan) (1u).</p> <p>Voeren van 2 gesprekken met ouderen vanuit een eigen kracht-perspectief. Kort verslag per gesprek met daarin het concrete resultaat van het gesprek. Formuleer in het eerste verslag 2 positieve en 2 leerpunten waar je aandacht aan wil besteden in het 2^e gesprek. Rapporteer hierover in het 2^e korte verslag (6u).</p>

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni

Schriftelijk examen met kennis-, inzichts- en toepassingsvragen.

Casusgericht toetsing.

Permanente evaluatie: uitvoeren van de opdrachten en de kwaliteit van deelname aan het discussieforum.

Examenperiode september

De kwaliteit van deelname aan het discussieforum wordt vervangen door een opdracht.

De overige evaluatiemodaliteiten blijven behouden.

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Selectie van hoofdstukken uit:

Geenen, K. (red) (2009). *Mag ik ook wat zeggen? Empoweren van ouderen in een woon- en zorgcentrum*. Antwerpen: Garant.

Marcoen, A., Grommen, R., & Van Ranst, N. (2006). *Als de schaduwen langer worden: Psychologische perspectieven op oud worden en oud zijn*. Leuven: Lannoo Campus.

Matthijs, K. (2009). *Bevolking, wie, wat, waar, wanneer?*. Leuven: Acco.

Aanbevolen literatuur

Cantillon, B., Vandenbosch, K., & Lefubere, S., (2007). *Ouderen in Vlaanderen, 1975-2005. Een terugblik in de toekomst*. Leuven: Acco.

Jacobs, T., Vanderleyden, L., & Van den Boer, L. (red) (2004). *Op latere leeftijd, de leefsituatie van 55-plussers in Vlaanderen*. Antwerpen: Garant.

Schoenmakers, D., & Breda, J. (2004). *Senioren onder de loep: in hun hemd gezet of naar waarde geschat, Het sociaal-wetenschappelijk onderzoek over ouderen in Vlaanderen tussen 1990 en 2003*. Steunpunt gelijkekansenbeleid, Consortium UA en LUC.

Websites

www.VIGez.be
www.senior.net.be
www.seniorennet.be
www.vlaamse-ouderenraad.be
www.vilans.be
www.zorg-en-gezondheid.be
www.share-project.org

Opleidingsonderdeel 0.2

Evidence based practice in psychosociale gerontologie

Studiepunten

3

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

- basisinzicht in het werken met cijfergegevens;
- ervaring met Windows en Office applicaties (Word, Powerpoint, Excel);
- basiskennis Engels lezen (min A2, liefst B1);
- de student kan voor het eigen beroep relevante informatie opzoeken, analyseren, catalogeren en samenvatten;
- de student kan uitgaande van verschillende beroepsspecifieke (ook anderstalige) teksten, één vloeiende, samenvattende, gestructureerde tekst maken in wetenschappelijke taal zonder spelfouten of grammaticale fouten.

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Kunnen redeneren volgens de evidence based cyclus is een basisvaardigheid voor de practica in de overige modules van de opleiding en het werkveldproject. In deze opleidingsonderdelen moet de student immers literatuuropdrachten en casusbesprekingen maken. Bij de uitwerking hiervan gebruikt de student de nodige vaardigheden, die in dit opleidingsonderdeel aan bod zijn gekomen.

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C1: zelfstandig en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten en ervaringen een kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde redenering opbouwen

C6: in het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen en de eigen aanpak communiceren naar ouderen en met vertegenwoordigers van het eigen of van andere beroepenvelden

c. Kerndoelen van het (opleidingsonder)deel:

- de gerontologische wetenschappelijke informatiebronnen en gerontologische wetenschappelijke informatie opzoeken (niveau 3);
- de gerontologische informatie verwerven zodat deze voor eigen toekomstig gebruik beschikbaar is (niveau 3);
- redeneren volgens de evidence based cyclus (niveau 2);
- de onderzoeksgelateerde en statistische begrippen en de eindconclusies van gerontologisch onderzoek op basis van statistische en kwalitatieve gegevens verklaren (niveau 2);

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

- een voorstel tot onderzoeksbenadering formuleren op basis van een gerontologisch praktijkprobleem (niveau 2);
- mondeling/schriftelijk rapporteren naar andere disciplines en externen op een professionele manier (incl. refereren) (niveau 3).

3. Leerinhoud

1. Evidence Based Practice: belangrijkste principes van evidence-based werken

- Van goede praktijken naar evidence based practice
- Definitie en redeneerschema volgens Kuiper (2004).
- Kritieken op evidence based practice binnen sociaal-agogisch werk

2. Zoeken en beoordelen van informatie

- Formuleren van doelgerichte en beantwoorbare vragen.
- Het raadplegen van gerontologische wetenschappelijke informatiebronnen: Databanken (PubMed, CINAHL, PsychInfo, Sociological Abstracts) en relevante wetenschappelijke tijdschriften.
- Kritisch beoordelen en samenvatten van beroepsliteratuur en wetenschappelijke informatie in functie van de gestelde vraag.

3. Onderzoek

- Methoden voor informatieverzameling,
- Begrippenkader kwantitatief onderzoek,
- Inleiding beschrijvende en verklarende statistiek,
- Begrippenkader kwalitatief onderzoek,
- Inleiding in de kwalitatieve onderzoeksmethoden en dataverwerking

4. Integreren en rapporteren

- Integreren van verschillende bronnen van kennis (wetenschappelijk onderzoek, voorkeuren en verwachtingen cliënt, context en eigen expertise) in functie van het uitwerken van een antwoord op een gerontologische vraagstelling.
- Uitwerken van rapport of presentatie voor collega-beroepsbeoefenaar en voor collega's uit aanverwante disciplines.

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

In de hoorcolleges (20 uren) wordt de theorie (zie leerinhoud 1, 2 en 3) gedoceerd en worden een aantal te verwerven vaardigheden gedemonstreerd. EBP kent daarenboven nog 6u aan begeleide werkcolleges zodat de student maximaal de kans krijgt om de inhoud onmiddellijk zelf uit te proberen:

- Tijdens de 6 uren begeleide werkcolleges EBP oefent de student in groep aan de hand van opdrachten vaardigheden in (zie leerinhoud 2, 3 en 4). In specifieke omstandigheden en in overleg met de docent kan er afgeweken worden van het groepswerk. Tijdens de begeleide werkcolleges krijgt de student tussentijdse feedback indien gewenst.

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten:	3
<u>Contacturen</u>	20u hoorcollege + 6u werkcollege
<u>Studeertijd en examen</u>	64u (m.i.v. opdrachten)
<u>Overzicht Opdrachten</u>	<ul style="list-style-type: none">• Opdracht 1: formuleren van gerichte vraag en opzoeken informatie: 4u• Opdracht 2: beoordelen van informatie, kritisch bespreken van informatiebronnen zoals websites, tijdschriften, boeken rond gekozen onderwerp: 8u• Opdracht 3: verwerken van 4 artikels (min 2 anderstalige) tot kritisch geheel als antwoord op een vraag: 12u

Opdrachten worden aangebracht tijdens de werkcolleges en docentonafhankelijk uitgewerkt buiten de werkcolleges. Alle opdrachten worden uitgewerkt door groepen van 4 studenten (multidisciplinair). Na elke opdracht krijgen de studenten een korte feedback.

6. Evaluatiemodaliteiten

Eerste zittijd

De score op het schriftelijke examen (geziene theorie + toepassingen, rekenmachine is toegelaten evenals een formularium voorzien door docent) bepaalt 60% van het eindpunt.

De permanente evaluatie op basis van de opdrachten bepaalt 40% van het eindpunt: 5% opdracht 1, 10% opdracht 2 en 25% opdracht 3 (samen 40%). De deadlines voor elk van de opdrachten worden in de werkcolleges meegedeeld en verschijnen op HUBwise. De opdracht moet ingediend zijn op de vooropgestelde datum voor 24 uur. Het overschrijden van een deadline van een opdracht of het helemaal niet indienen van een opdracht wordt gesanctioneerd door een 0 voor die opdracht.

Bij afwezigheid tijdens de werkcolleges wordt in overleg met de titularis van de werkcolleges een aangepaste opdracht uitgewerkt.

Een F op ofwel het examen, ofwel de permanente evaluatie kan niet gecompenseerd worden en bepaalt het eindpunt. Een Fx op ofwel het examen, ofwel de permanente evaluatie is wel compenseerbaar. Een punt onder de helft op het ene deel moet gecompenseerd worden met een punt boven de helft op het andere deel om een voldoende te kunnen behalen voor het volledige opleidingsonderdeel. Dit wil zeggen dat een student die een 9 op 20 haalt op de opdrachten minimaal 11 op 20 dient te halen op het schriftelijke examen om te kunnen slagen voor het volledige opleidingsonderdeel. Punten worden vanaf 0,5 afgerond naar het volgende geheel getal.

Tweede zittijd

Het examen verloopt zoals in eerste zittijd.

Indien een onvoldoende behaald wordt louter omwille van een slecht examen, wordt de student vrijgesteld van het opnieuw maken van de opdrachten. Indien een onvoldoende behaald wordt louter omwille van een slechte permanente evaluatie, wordt een aangepaste opdracht geformuleerd in functie van de tekorten.

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Kuiper, C., Verhoef, J., Cox, K., & de Louw, D. (2004). *Evidence-based practice voor paramedici: Methodiek en toepassing*. Lemma. ISBN: 9789059312210: **Hoofdstuk 1:** Evidence based practice (pp 19 tot 32); **Hoofdstuk 2:** Methodiek van evidence based practice (pp 33 tot 60).

Baarda, B. (2009). *Dit is onderzoek! Richtlijnen voor het opzetten, uitvoeren en evalueren van kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Noordhoff Uitgevers Groningen. ISBN: 9789001713867

Goris, P. (2009). Evidence based sociaal werk. Kan onderzoek het sociaal werk versterken? In J. Brodala, G. Cuyvers, A. Devillé, & G. Van den Eeckhaut (Eds.). *Met een dubbele lus: prikkelend nadenken over Sociaal Werk (pp. 33-42)*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant. ISBN: 9789044124460

Aanbevolen literatuur

Baarde, B. & De Goede, M. (2001). *Basisboek methoden en technieken: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek*. Stenfert Kroese: Groningen. ISBN: 9020730304

Baarde, B. & De Goede, M. (2005). *Basisboek kwalitatief onderzoek*. Noordhoff Uitgevers: Groningen. ISBN: 9020731793

Dassen, T. & Keunig F. (2001). *Lezen en beoordelen van onderzoekspublicaties*. ThiemeMeulenhoff. ISBN: 9789055742486

Fischer, T. & Julsing, M. (2008). *Onderzoek doen!*. Noordhoff Uitgevers B.V.: Groningen. ISBN: 9789001702526

Overig didactisch materiaal

Er wordt ook digitaal studiemateriaal gepubliceerd op HUBWISE

Opleidingsonderdeel 1.1
Psychogerontologie

Studiepunten
3

Opleiding
Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

- a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.
- b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:
Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.
- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
 - Evidence based practice in psychosociale gerontologie

2. Doelstellingen

- a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:
Module 1 Psychologisch-ethische benadering
- b. Competenties uit het competentieprofiel:
- C2: het professioneel begrippenkader, verworven via vooropleiding en beroepspraktijk toetsen aan nieuw verworven informatie op het gebied van gerontologie
- C9: een oudere bijstaan in het aangaan van ontwikkeltaken, psychologische uitdagingen en fysieke mogelijkheden in de verschillende levensdomeinen
- c. Kerndoelen van het (opleidingsonder)deel:
- de psychosociale perspectieven op het ouder worden benoemen en toelichten (niveau 1);
 - de aard en de determinanten van de cognitieve veroudering beschrijven en illustreren (niveau 2);
 - de veranderingen in het tijdsbeleven en de persoonlijkheidsveranderingen (op het niveau van de persoonlijkheidstrekken, de levensthema's en ontwikkelingstaken en het levensverhaal) in de late volwassenheid en de ouderdom beschrijven en illustreren (niveau 2);
 - de belangrijkste inzichten over seksualiteit en intimiteit bij ouderen formuleren en uitleggen (niveau 1).

3. Leerinhoud

De verschillende perspectieven in de psychogerontologie
Zintuiglijke veranderingen bij het ouder worden
Cognitieve veroudering
Tijdsbeleving in de ouderdom
Persoonlijkheidsveranderingen in de ouderdom
Zelfbeeld van ouderen
Seksualiteit en intimiteit op latere leeftijd en de partnerrelatie

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

De leerinhouden worden via interactieve hoorcolleges aangebracht.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten:	3
<u>Contacturen</u>	26u
<u>Studeertijd en examen</u>	64u
<u>Overzicht Opdrachten</u>	Geen

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni
Schriftelijk examen

Examenperiode september
Schriftelijk examen

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Selectie van hoofdstukken uit:

Marcoen, A., Grommen, R. & Van Ranst, N. (2006) *Als de schaduwen langer worden: Psychologische perspectieven op oud worden en oud zijn*. Leuven: Lannoo Campus.

Aanbevolen literatuur

Birren, J.E., Schaie, K.W., Gatz, M., & Salthouse, T. (2006). *Handbook of the psychology of aging*. Elsevier Academic Press.

Johnson, M. (Ed.) (2005). *The Cambridge handbook of age and ageing*. Cambridge University Press.

Schroots, J.J.F. (Red.) (2002). *Handboek Psychologie van de volwassen ontwikkeling en veroudering*. Van Gorcum

Woods, R. & Clare, L. (Ed.) (2008). *Handbook of the clinical psychology of aging (2nd Ed.)*. John Wiley & Sons.

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB
ECTS-fiches 2010-2012

Overig didactisch materiaal

Powerpointpresentaties op HUBWISE

Opleidingsonderdeel 1.2

Zingeving en levensbeschouwing

Studiepunten

3

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Module 1 Psychologisch-ethische benadering

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C2: het professioneel begrippenkader, verworven via vooropleiding en beroepspraktijk toetsen aan nieuw verworven informatie op het gebied van gerontologie

C9: een oudere bijstaan in het aangaan van ontwikkeltaken, psychologische uitdagingen en fysieke mogelijkheden in de verschillende levensdomeinen

c. Kerndoelen van het (opleidingsonder)deel:

- de concepten en modellen van zingeving, levensvervulling, levenstevredenheid, welbevinden en succesvol ouder worden uitleggen en herkennen (niveau2);
- verschillende ethische benaderingen onderscheiden en uitleggen (niveau 1);
- de belangrijkste elementen van het stervensproces vanuit een holistisch perspectief beschrijven en de betekenis ervan voor de begeleiding aanduiden (niveau 2);
- de componenten van de normale en de anticiperende rouw onderscheiden en de relevantie ervan voor de praktijk herkennen, inzicht hebben in de wijze waarop de laatste periode in het leven (in het licht van de dood) zinvol kan worden ingevuld (niveau 2).

3. Leerinhoud

- Constructief ouder worden
- Persoonlijke zingeving, bronnen van zingeving en invloedsfactoren
- Definitie en dimensies van welbevinden, levenstevredenheid
- Het levensverhaal (geschreven, verteld, gespeeld) en het spirituele levensverhaal
- Personalistische verantwoordelijkheidsethiek en zorgethiek
- Het stervensproces
- Medische beslissingen bij het levenseinde
- Taken van rouwarbeid en rouwreacties
- Vroegtijdige zorgplanning en wilsverklaring

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

De leerinhouden worden via interactieve hoorcolleges aangebracht.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten:	3
<u>Contacturen</u>	26u
<u>Studeertijd en examen</u>	64u
<u>Overzicht Opdrachten</u>	Geen

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni
Schriftelijk examen

Examenperiode september
Schriftelijk examen

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Selectie van hoofdstukken uit:

Gastmans, C., & Van Laere E. (2005). *Cirkels van zorg. Ethisch omgaan met ouderen*. Ten Have: Davidsfonds.

Keirse, M. (2009). *Helpen bij verlies en verdriet*. Tielt, Lannoo.

Keirse, M. (2009). *Het levenseinde teruggeven aan de mensen. Over vroegtijdige planning van zorg*. Wemmel: Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen.

Marcoen, A., Grommen, R., & Van Ranst, N. (2006) *Als de schaduwen langer worden: Psychologische perspectieven op oud worden en oud zijn*. Leuven, Lannoo Campus.

Van de Ven, L. (2004). *Ouder worden. Het leven als antwoord*. Leuven, Davidsfonds.

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

Aanbevolen literatuur

Buijssen, H.P.J. (Red.) (2008). *Psychologische hulpverlening aan ouderen. Deel 1 Psychosociale problematiek*. Hcbuitgevers.

Keirse, M. (2008). *Licht in het duister. Woorden van steun bij ziekte*. Tielt, Lannoo.

Keirse, M. (2009). *Helpen bij ziekte en pijn*. Tielt, Lannoo.

Mac Kinley, E. (2001). *The spiritual dimension of aging*. Kingsley Publ.

Overig didactisch materiaal

Powerpointpresentaties op HUBWISE

Opleidingsonderdeel 1.3

Practicum psychologisch-ethische benadering

Studiepunten

5

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie
- Psychogerontologie
- Zingeving en levensbeschouwing

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Module 1 Psychologisch-ethische benadering

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C1: zelfstandig en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten en ervaringen een kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde redenering opbouwen

C3: het eigen functioneren evalueren en bijsturen, in functie van de specifieke context, ervaringen en wetenschappelijke inzichten; zich deskundig verdiepen en alternatieve werkwijzen in overweging nemen

C4: concrete beroepsspecifieke problemen herkennen, methodisch analyseren en oplossen door te relateren aan reeds gekende situaties of een creatieve oplossing te genereren. Bij eventuele moeilijkheden gericht naar hulp vragen

C6: in het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen en de eigen aanpak communiceren naar ouderen en met vertegenwoordigers van het eigen of van andere beroepenvelden

C7: voor het bestaan van ethische, normatieve en maatschappelijke vragen in concrete beroepssituaties aantoonbaar gevoelig zijn en een beredeneerd en onderbouwd standpunt innemen

c. Kerndoelen van het (opleidingsonder)deel:

- op bevattelijke wijze uitleggen op welke wijze veranderingen (op lichamelijk, psychologisch en sociaal vlak) impact hebben op de levensstructuur van de oudere en deze kennis op een toegankelijke manier meedelen aan en aanwenden in de begeleiding van een oudere (niveau 3).

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB

ECTS-fiches 2010-2012

- de belevingswereld van ouderen verkennen en begrijpen en deze kennis aanwenden in een multiprofessioneel overleg (niveau 3).
- de dynamiek van de diverse ontwikkelingstaken bij de oudere ondersteunen (niveau 3).
- voorstellen en alternatieven formuleren bij problemen in relaties en de gepaste begeleidingsmogelijkheden formuleren (niveau 3).
- kritisch reflecteren op de waarden die het eigen reageren en handelen en dat van anderen mede bepalen (niveau 3).
- vanuit een zorgethisch kader reflecteren op de zorgverlening aan ouderen en zorg optimaliseren (niveau 3).
- het introduceren van een vroegtijdige zorgplanning voor de laatste levensfase en het rouwproces bij de oudere en zijn familie ondersteunen en begeleiden (niveau 3)
- het begeleiden van ouderen en de familie bij het nemen van beslissingen m.b.t. medische handelingen en het eigen levenseinde (niveau 3).

3. Leerinhoud

Aan de hand van casussen en praktijksituaties worden de volgende leerinhouden concreet gemaakt en toegepast:

- De verschillende perspectieven in de psychogerontologie
- Zintuiglijke veranderingen bij het ouder worden
- Cognitieve veroudering
- Tijdsbeleving in de ouderdom
- Persoonlijkheidsveranderingen in de ouderdom
- Zelfbeeld van ouderen
- Seksualiteit en intimiteit op latere leeftijd en de partnerrelatie
- Constructief ouder worden
- Persoonlijke zingeving, bronnen van zingeving en invloedsfactoren
- Definitie en dimensies van welbevinden, levenstevredenheid
- Het levensverhaal (geschreven, verteld, gespeeld) en het spirituele levensverhaal
- Personalistische verantwoordelijkheidsethiek en zorgethiek
- Het stervensproces
- Medische beslissingen bij het levenseinde
- Taken van rouwarbeid en rouwreacties
- Vroegtijdige zorgplanning en wilsverklaring

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Zelfstandig uitvoeren van opdrachten

Tijdens het practicum: samenwerkend leren, rollenspel en presentaties geven

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten:	5
<u>Contacturen</u>	30u
<u>Studeertijd en examen</u>	120u
<u>Overzicht Opdrachten</u>	

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni

Dit OOD wordt geëvalueerd aan de hand van de werkstukken en de presentaties die de student in de loop van dit OOD dient uit te voeren. De evaluatie is een combinatie van evaluatie door de docent en peer-evaluatie, en van een proces- en een productevaluatie.

Examenperiode september

Dit OOD wordt geëvalueerd aan de hand van de werkstukken en de presentaties die de student in de loop van dit OOD dient uit te voeren. De evaluatie is een combinatie van evaluatie door de docent en peer-evaluatie.

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

De leerinhouden gebruikt in dit OOD zijn terug te vinden in de theoretische OOD's van de module

Hiernaast moeten studenten aanvullende informatie opzoeken die gerelateerd aan de problemen in de casus en die zij nodig hebben om de probleemoplossing uit te schrijven.

Aanbevolen literatuur

Birren, J.E., Schaie, K.W., Gatz, M., & Salthouse, T. (2006). *Handbook of the psychology of aging*. Elsevier Academic Press.

Buijssen, H.P.J. (Red.) (2008). *Psychologische hulpverlening aan ouderen. Deel 1 Psychosociale problematiek*. Hcbuitgevers.

Drewel, A. et al. (2009). *Methodisch begeleiden van ouderen met gedragsproblemen*. Red Business.

Johnson, M. (Ed.) (2005). *The Cambridge handbook of age and ageing*. Cambridge University Press.

Keirse, M. (2008). *Licht in het duister. Woorden van steun bij ziekte*. Tielt, Lannoo.

Keirse, M. (2009). *Helpen bij ziekte en pijn*. Tielt, Lannoo.

Mac Kinley, E. (2001). *The spiritual dimension of aging*. Kingsley Publ.

Schroots, J.J.F. (Red.) (2002). *Handboek Psychologie van de volwassen ontwikkeling en veroudering*. Van Gorcum.

Woods, R. & Clare, L. (Ed.) (2008). *Handbook of the clinical psychology of aging (2nd Ed.)*. John Wiley & Sons.

Opleidingsonderdeel 2.1

Biomedische aspecten van het ouder worden

Studiepunten

3

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie

In het persoonlijk beroepsspecifieke denkkader aanleunende kennisinhouden kunnen verwerken en integreren

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Het opleidingsonderdeel "Biomedische aspecten van het ouder worden" situeert zich binnen de module 'Biologisch verouderingsproces en zorg'.

Het is een theoretisch gericht opleidingsonderdeel waar meer kennis aangeboden wordt over de biologische processen gerelateerd aan het ouder worden en de daarbij aansluitende waar te nemen verouderingsverschijnselen kenmerkend voor de ouder wordende mens.

Het gaat zowel over de biomedische veranderingsverschijnselen als over de natuurlijke leeftijdsgebonden copingsmechanismen.

Ook wordt er aandacht besteed aan de veranderingsprocessen in de contextuele omgeving van de ouder wordende mens en de hieruit voortvloeiende aanpassingsprocessen.

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C2: het professioneel begrippenkader, verworven via vooropleiding en beroepspraktijk toetsen aan nieuw verworven informatie op het gebied van de gerontologie.

c. Kerndoelen van het (opleidingsonder)deel:

- een genuanceerd beeld hebben over het ouder worden en dit gebruiken als referentiekader (niveau 2);
- de verouderingsprocessen op biologisch vlak kennen en de hieraan gerelateerde gevolgen op stoornis- en beperkingsniveau kunnen benoemen (niveau 1);
- de persoonlijke behoeften kennen en begrijpen, behoeften die ontstaan als gevolg van de biologische veroudering en hierbij de aandachtspunten vanuit de

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

- hulpverlening aangeven (niveau 2);
- gericht informatie verzamelen om zijn kennis in functie van een aangepaste zorgverlening en/of doorverwijzing uit te breiden (niveau 2).

3. Leerinhoud

- Het primaire verouderingsproces
- Algemene kenmerken en gevolgen van biologische veroudering
- Specifieke veranderingen volgens het niveau van lichaamsorganisatie
 - Op moleculair niveau
 - Op cellulair niveau
 - Op orgaanniveau
 - Op organisme niveau
- Preventie van ouderdomsziekten en -kwalen
- Primaire preventie bij ouderen:
 - belang
 - doel (preventie van cardiovasculaire problemen, kanker, diabetes, osteoporose, mobiliteit- en evenwichtsproblemen, ...)
 - bevorderende - belemmerende factoren in de ouderen en zorgcontext
- Relevante preventieve activiteiten gericht op ouderen:
 - ongevallen- en valpreventie
 - bewegensprogramma's
 - medicijngebruik
 - gezonde voeding / ondervoeding
 - ageing-well-project (geestelijk en sociaal welbevinden)
 - vaccinaties
 - cognitieve trainingen
- Zorgvoorzieningen voor ouderen

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Interactieve hoorcolleges
Begeleide werkcolleges
Gebruik van beeldmateriaal met discussie.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten	3
<u>Contacturen</u>	26u
<u>Studeertijd en examen</u>	64u

6. Evaluatiemodaliteiten

Eerste zittijd
Schriftelijk examen

Tweede zittijd
Idem 1ste zittijd.

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Selectie van hoofdstukken uit:

Eulderink, F., Heeren, T.J., Knook, D.L., & Ligthart, G.J. (Eds.) (2004). *Inleiding Gerontologie en Geriatrie* (vierde druk). Bohn, Stafleu Van Loghum.

Aanbevolen literatuur

Penninx, K. (1995). *Beeldvorming over ouder worden. Cahiers ouderdom en Levensloop*. Bohn Stafleu Van Loghum.

Overig didactisch materiaal

Powerpointpresentaties op HUBWISE

www.valpreventie.be

www.zorg-en-gezondheid.be/preventie.aspx

Opleidingsonderdeel 2.2

Geriatrische vraagstukken

Studiepunten

3

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Het opleidingsonderdeel " Geriatrische vraagstukken" situeert zich binnen de module 'Biologisch verouderingsproces en zorg'. Het is een theoretisch gericht opleidingsonderdeel waar meer kennis aangeboden wordt over de geriatrische problemen die de oudere kan ervaren. Het gaat over ziektebeelden die tijdelijk of blijvend een invaliderende of beperkende invloed hebben op het functioneren in hun contextuele omgeving.

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C2: het professioneel begrippenkader, verworven via vooropleiding en beroepspraktijk toetsen aan nieuw verworven informatie op het gebied van gerontologie

C7: voor het bestaan van ethische, normatieve en maatschappelijke vragen in concrete beroepssituaties aantoonbaar gevoelig zijn en een beredeneerd en onderbouwd standpunt innemen

C8: vanuit een constructieve visie op ouder worden en in dialoog met de leefwereld van de oudere en zijn context, beïnvloedend handelen met een geschikte methodiek / benadering waarbij zowel het proces als het resultaat wordt geëvalueerd

C9: een oudere bijstaan in het aangaan van ontwikkeltaken, psychologische uitdagingen en fysieke mogelijkheden in de verschillende levensdomeinen

C10: noden en wensen van de oudere inventariseren en vanuit empowerment zijn context, zijn netwerk, zijn sociaal-maatschappelijk weefsel en zijn participatieve mogelijkheden versterken

c. Kerndoelen van het (opleidings)deel:

- onderscheid aangeven tussen het normale en het pathologische verouderen (niveau 1);
- de etiologie, de symptomen en het verloop van de meest voorkomende geriatrische ziektebeelden omschrijven (niveau 1);
- het profiel van de geriatrische patiënt schetsen en mogelijkheden aangeven en aanwenden om de multidisciplinaire begeleiding te verzekeren. (niveau 3);
- de symptomen van depressie en dementie herkennen, preventieve maatregelen uitwerken en de oudere en de familie een goede ondersteuning bieden (niveau 3);
- reflecteren over belevingsgerichte zorg in functie van het behoud van en het verhogen van de levenskwaliteit (niveau 3).

3. Leerinhoud

Basiskennis van ouderdomsgerelateerde aandoeningen (acuut en chronisch) en de voorziene zorg:

- Fysieke geriatrische problemen:
 - Verminderde mobiliteit door slijtage, osteoporose, fracturen,...
 - Vallen door medische problemen en omgevingsfactoren
 - Verminderde handvaardigheden door reuma, artrose,...
 - Algemene achteruitgangverschijnselen door slijtage en verminderde autonomie
 - malnutritie
 - incontinentie
- Psychogeriatrische problemen:
 - Depressie
 - Dementie
 - Verwardheid
 - Delirium
 - Overmatig alcoholgebruik en de gevolgen op functioneel niveau
 - Speciale aandacht wordt besteed aan de cognitieve en relationele aspecten ten aanzien van de persoon met deze problemen en zijn of haar omgeving (omgangsvormen en belevingsgerichte zorg).
- Zorg voor kwetsbare ouderen op meerdere niveaus van de gezondheidszorg
- Zorg- en interventiemodellen voor kwaliteitsvolle zorg in functie van het behoud en het verhogen van de levenskwaliteit
- De rol van de mantelzorger en familie bij geriatrische problemen.

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Interactieve hoorcolleges - begeleide werkcolleges - gebruik van beeldmateriaal.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten	3
<u>Contacturen</u>	26u (18 HC – 6WC)
<u>Studeertijd en examen</u>	64u (m.i.v. opdrachten)
<u>Overzicht Opdrachten</u>	Vorbereidende opdrachten behorende bij de werkcolleges. Deze opdrachten zijn bedoeld om informatie te verzamelen in functie van de handelingsstrategieën die gebruikt worden om de gevolgen van de psychogeriatrische en fysieke problemen op te vangen.

6. Evaluatiemodaliteiten

Eerste zitting

Mondeling examen met schriftelijke voorbereiding.

Tweede zitting

Idem 1ste zitting.

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Selectie van hoofdstukken uit:

Hertogh, C.M.P.M. (1999). *Functionele geriatric, druk 2 probleemgerichte zorg voor chronisch zieke ouderen*. Reed business.

Rikkert, M.O., et al. (2008). *Probleemgeoriënteerd denken in de geriatric, een praktijkboek voor de opleiding en de kliniek*. De tijdstroom uitgeverij.

Eulderink, F., Heeren, T.J., Knook, D.L., & Ligthart, G.J. (Eds.) (2004). *Inleiding Gerontologie en Geriatric* (vierde druk). Bohn, Stafleu Van Loghum.

Jacobs, T., & Lodewijckx, E. (2006). *Grenzen aan mantelzorg, Sociaaldemografische hypothesen over de toekomst van de zorg*. Antwerpen: Garant.

Aanbevolen literatuur

Milisen, K., et al, (2006) Richtlijn betreffende vrijheidsbeperkende maatregelen ter beveiliging van de patiënt in het UZ Leuven, *Tijdschrift voor geneeskunde*, 62, nr 23.

Inouye, S.K., Studenski, S., Tinetti, M., & Kuchel, G.A. (2007). Geriatric syndromes: clinical, research and policy implications of a core geriatric concept. *JAGS*, 55, 780-791.

Robbens, R., Luijkx, K., Wijnen-Sonslee, R., Schols, J. (2009). Fragiele thuiswonende ouderen. *Tijdschrift voor Verpleegkundigen*, 119, maart nr 32, 44-46.

Overig didactisch materiaal

Powerpointpresentaties op HUBWISE

Informatie terug te vinden op www.geriatric.be

Opleidingsonderdeel 2.3

Practicum biologisch verouderingsproces en zorg (BVZ)

Studiepunten

5

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

- a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.
- b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie
- Biomedisch aspecten van het ouder worden
- Geriatrische vraagstukken

Lerende houding: actieve participatie, reflectie, kritische ingesteldheid en openstaan voor feedback.

2. Doelstellingen

- a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Dit opleidingsonderdeel leert integrerend denken over thema's gerelateerd aan multidisciplinaire en hedendaagse zorgverlening. Dit zowel m.b.t. ouderen met een beperkte zorgbehoefte als m.b.t. ouderen met een grote zorgnood en een beperkte autonomie. Het opleidingsonderdeel biedt eveneens aan studenten een kans om hun professionele ervaring en kennis in de opleiding in te brengen en hun expertise aan te bieden als leerervaring voor hun medestudenten.

- b. Competenties uit het competentieprofiel:

C1: zelfstandig en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten en ervaringen een kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde redenering opbouwen

C3: het eigen functioneren evalueren en bijsturen, in functie van de specifieke context, ervaringen en wetenschappelijke inzichten; zich deskundig verdiepen en alternatieve werkwijzen in overweging nemen

C4: concrete beroepsspecifieke problemen herkennen, methodisch analyseren en oplossen door te relateren aan reeds gekende situaties of een creatieve oplossing te genereren. Bij eventuele moeilijkheden gericht naar hulp vragen

- c. Kerndoelen van het (opleidingsonder)deel:

- de informatie uit de andere opleidingsonderdelen van de module actief gebruiken

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

- tijdens het methodisch redeneren in functie van de probleemanalyse, probleembespreking en de probleemdefinitie (niveau 2);
- door onderling overleg met de verschillende zorgverleners een multidisciplinair aanpakplan vorm te geven. In dit aanpakplan draagt elke discipline bij tot de concrete acties ondernomen voor, met en in samenwerking met de context van de kwetsbare oudere (niveau 3);
 - in onderling overleg een of meerdere relevante methodieken kiezen om de concrete zorg voor de kwetsbare ouderen kwalitatief uit te voeren en de stappen kennen die hij met de betrokken disciplines hiervoor moet nemen (niveau 3);
 - in de probleemoplossingen preventie toepassen, zorgverleners op een lijn krijgen en kwalitatieve zorgprincipes integreren, gebruik makend van evidenced en best practice programma's niveau3);
 - verschillende posities (gespreksleider, onderhandelaar, secretaris,..) innemen in een teamoverleg waar cliëntgerelateerde problemen worden besproken (niveau 3).

3. Leerinhoud

De leerinhouden gebruikt in dit OOD zijn terug te vinden in de theoretische OOD's van de module

Hiernaast moeten studenten aanvullende informatie opzoeken die gerelateerd aan de problemen in de casus en die zij nodig hebben om de probleemoplossing uit te schrijven.

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Geïntegreerd vaardigheidsonderwijs
Projectwerk: integratiemoment al dan niet met simulatiepersonen
Reflectie en praktische oefeningen op deelvaardigheden

5. Studie- en verwerktijd

	5
Studiepunten	
<u>Contacturen</u>	30u
<u>Studeertijd en examen</u>	120u (m.i.v. opdrachten) 22u x 4 = 88u voorbereiding werkcasus Voorbereiding examencasus: 24u Examen en presentatie van examencasus: 8u
<u>Overzicht Opdrachten</u>	Uitwerken van casusopdrachten als voorbereiding van de werkcolleges In het OOD wordt met casusmateriaal gewerkt dat studenten zelfstandig voorbereiden. Elke student bereidt 4 dossiers voor. Een dossier bestaat uit een werkcasus en een documentportfolio. Een werkcasus is een gedetailleerde voorstelling van een oudere persoon met een specifieke zorgvraag en het samenstellen van een portfolio met ondersteunende documenten. De casus mag uitgewerkt worden op basis van in de eigen leefwereld of werkkring voorkomende probleemsituaties. De student kan op basis van de uitgewerkte werkcasussen en de feedback van de docent voldoende competentie opbouwen tijdens de contacturen en de besprekingen.

Hierdoor is de studeertijd beperkt.
Het examenmoment duurt 8u. Hier brengt de student een examencasus en een ondersteunend portfolio voor de groep.

6. Evaluatiemodaliteiten

Eerste zitting

Het eindpunt van het opleidingsonderdeel bestaat uit het rekenkundig gemiddelde van 2 deelpunten.

Het 1ste deelpunt bestaat uit de som van de volgende punten:

- een score toegekend aan een mondelinge examenpresentatie (40%),
- een score gegeven aan de deelname aan het groeps gesprek tijdens het examen (10%)
- een score voor een uitgewerkte examenpaper (20%)

Deze drie scores vormen samen een punt. Het punt is een gewogen gemiddelde. De student kan tekorten compenseren.

Het 2de deelpunt wordt verworven door permanente evaluatie (procesevaluatie) (30%).

Mondeling examen:

Tijdens dit examen presenteert de student een uitgewerkte casus aan zijn medestudenten en geeft hij een volledig patiëntendossier af. De studenten krijgen voor hun kritische vraagstelling en interventies in het groeps gesprek een score. De student krijgt voldoende tijd om deze presentatie en de bijhorende examenpaper voor te bereiden.

Er is geen compensatie mogelijk tussen beide deelpunten. De student krijgt slechts een credit indien beide deelpunten positief zijn. Indien een van beide deelpunten negatief is krijgt de student een FX.

Tweede zitting

Idem 1ste zitting.

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Zie studiemateriaal module 'Biologische zorg en veroudering' en ondersteunend lesmateriaal op HUBWISE

Aanbevolen literatuur

Overig didactisch materiaal

Casusmateriaal in databank op HUBWISE

Opleidingsonderdeel 3.1
Culturele en sociale participatie

Studiepunten
3

Opleiding
Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie

De student heeft een participerende attitude: kritische ingesteldheid en neemt actief deel in het leerproces.

De student heeft ervaring met werken met windows en office-applicaties.

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Dit opleidingsonderdeel is te situeren in de module 'Maatschappelijke participatie' waar de oudere in de context van gezin en samenleving wordt bestudeerd.

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C2: het professioneel begrippenkader, verworven via vooropleiding en beroepspraktijk toetsen aan nieuw verworven informatie op het gebied van gerontologie

C4: concrete beroepsspecifieke problemen herkennen, methodisch analyseren en oplossen door te relateren aan reeds gekende situaties of een creatieve oplossing te genereren. Bij eventuele moeilijkheden gericht naar hulp vragen

C5: in multiprofessioneel overleg en samenwerking tot constructieve oplossingen komen die bijdragen tot een goede ondersteuning van ouderen en tot verbetertrajecten

C8: vanuit een constructieve visie op ouder worden en in dialoog met de leefwereld van de oudere en zijn context, beïnvloedend handelen met een geschikte methodiek / benadering waarbij zowel het proces als het resultaat wordt geëvalueerd

C10: noden en wensen van de oudere inventariseren en vanuit empowerment zijn context, zijn netwerk, zijn sociaal-maatschappelijk weefsel en zijn participatieve mogelijkheden versterken

c. Kerndoelen van het opleidingsonderdeel:

- de diverse participatievormen benoemen en verschillende participatieculturen herkennen (niveau 1);
- over instrumenten beschikken om ouderen voor inspraak en participatie te mobiliseren en deze vergelijken en gepast inzetten (niveau 2);
- individuele ouderen en groepen ouderen ondersteunen in het participatieproces aan socio-culturele verenigingen (niveau 3);
- verscheidene vormen van vrijwilligerswerking onderscheiden en deze in kaart brengen (niveau 1);
- methoden inzetten om diverse groepen ouderen te sensibiliseren (niveau 3);
- ouderen en hun sport, culturele en sociale verenigingen begeleiden in hun werking zodat de leden maximaal rendement halen aan hun lidmaatschap (niveau 3).

3. Leerinhoud

Om de thema's van dit opleidingsonderdeel te kunnen plaatsen en deze te kunnen integreren is het belangrijk dat de student kennis i.v.m. methoden van INSPRAAK en PARTICIPATIE gepast kan inzetten. Volgende inhouden worden behandeld:

- participatie in socio-culturele verenigingen en in het vrijwilligerswerk
- participatie aan het economisch leven
- verschillende niveaus en graden van participatie/ participatieculturen
- hinderpalen die participatie bemoeilijken
- tools om inspraak en participatie in kaart te brengen en te ordenen
- participatie en inspraak in intra-, trans- en extramuraal voorzieningen
- levenslang leren van ouderen
- groepswork met ouderen
- procesbegeleiding en emancipatorisch werken met ouderen
- participatie van bijzondere doelgroepen: arme ouderen, allochtone ouderen en oudere vrouwen.
- inspraak en participatie in wijk- en buurtverenigingen
- ouderen en ICT – levenslang bijleren.
- inspraak en participatie aan het gemeentelijke – lokale cultuurbeleid

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

- interactieve hoorcolleges
- begeleidde werkcolleges met o.a. rollenspel – casestudy, ...
- opzoeken, weergeven en bespreken van een relevant artikel

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten:	3
<u>Contacturen:</u>	26u (18u HC + 8u WC)
<u>Studeertijd en examen</u>	64u (m.i.v. opdrachten)
<u>Overzicht Opdrachten</u>	<ul style="list-style-type: none">• Screenen van lidmaatschap, participatie en inspraak in socio-culturele verenigingen aan hand van de participatieladder en diversiteitstoets• Empowermentparadigma toepassen op ouderen

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni

- Schriftelijk examen 50%
- Beoordeling van werkcollege (20%) en opdrachten (30%)

Examenperiode September

- Schriftelijk examen 50%
- Beoordeling nieuwe opdracht 50%

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Selectie van hoofdstukken uit:

Van Assel, A. & Messelis, E. (1996). *Groepswork met ouderen. Een vak apart?!*. Antwerpen: Garant.

Verté, D. , De Mette, T. , De Pauw, W., De Witte, N. , De Donder, L. , Buffel, T., Dury, S., Lobelle, I., & Elias, W. (2010). *Klaar? Actie! Over ouderen en cultuurparticipatie*. Uitgeverij Vanden Broele.

Cockx, F., & De Vriendt, J. (Ed.). *Wisselwerk: Cahier '04. Sociaal-cultureel werk van, voor en met ouderen*. Brussel: Socius Vzw.

Messelis, E. (2007). Bestuurslidmaatschap bij senioren loont. *Tijdschrift Vrouwenraad. Themanummer oudere vrouwen. Derde trimester 2007*, 16-19.

Messelis, E. (2006). *Maatschappelijke participatie van ouderen belicht. Vrouwenraaddossier ouderen*. http://www.develop-it.be/vrouwenraad/oudesite/dossiers/2006/ouderen/maatschappelijke_participatie.pdf

Aanbevolen literatuur

De Beer, P. (2004). Een tweedeling in de maatschappelijke participatie? Inleiding voor de Synthesis-conferentie, *Boven en onder, binnen en buiten, links en rechts: nieuwe maatschappelijke tegenstellingen in de Nederlandse civil society*, Tilburg, 23 april 2004

Elchardus, M., & Glorieux, I. (red.). (2002). "De symbolische samenleving", Tielt: Lannoo 421 p.

Hoeymans, N., Timmermans, J.M., et. al. (2005). *Gezond actief: de relatie tussen ziekten, beperkingen en maatschappelijke participatie onder Nederlandse ouderen*. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu RIVM.

Geerts, C. & Messelis, E. (2000). De maatschappelijke participatie van ouderen: You ain't seen nothin'yet!!!'. In *Een samenleving voor alle leef-tijden: eenentwintig*

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

aandachtspunten voor de eenentwintigste eeuw, referatenboek van de slotconferentie Internationaal Jaar van de ouderen, Gent 18 april 2000, Brussel; ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 199 p.

Leirman, W. (2000). Van de zijlijn naar het echte speelveld? Hinderpalen en stimulansen tot leren van en door ouderen (pp. 129-146). In *Een samenleving voor alle leef-tijden: eenentwintig aandachtspunten voor de eenentwintigste eeuw, referatenboek van de slotconferentie Internationaal Jaar van de ouderen, Gent 18 april 200, Brussel; ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 199 p.*

Overig didactisch materiaal

Website: www.vilans.be

Opleidingsonderdeel 3.2
Gezins- en contextgericht werken

Studiepunten
3

Opleiding
Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

- a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.
- b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie

De student beschikt over basisvaardigheden vereist in eerstelijnswork zoals empathie, echtheid en onvoorwaardelijkheid.

De student heeft een lerende ingesteldheid en zet zich actief in in de groep

De student engageert zich als persoon en staat open voor feedback van docent en medestudenten.

2. Doelstellingen

- a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Dit opleidingsonderdeel is te situeren in de module 'Maatschappelijke participatie' waar het individu in de context van gezin en samenleving wordt bestudeerd.

- b. Competenties uit het competentieprofiel:

C2: het professioneel begrippenkader, verworven via vooropleiding en beroepspraktijk toetsen aan nieuw verworven informatie op het gebied van gerontologie

C3: het eigen functioneren evalueren en bijsturen, in functie van de specifieke context, ervaringen en wetenschappelijke inzichten; zich deskundig verdiepen en alternatieve werkwijzen in overweging nemen

C4: concrete beroepsspecifieke problemen herkennen, methodisch analyseren en oplossen door te relateren aan reeds gekende situaties of een creatieve oplossing te genereren. Bij eventuele moeilijkheden gericht naar hulp vragen

C10: noden en wensen van de oudere inventariseren en vanuit empowerment zijn context, zijn netwerk, zijn sociaal-maatschappelijk weefsel en zijn participatieve mogelijkheden versterken

- c. Kerndoelen van het opleidingsonderdeel:

- inzicht hebben in de eigen context, het eigen gezin van herkomst (bv. hun parentificatie) en in hoe dit een rol speelt in hun psychogerontologisch handelen

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

- (niveau 2);
- de kernprincipes van het systeemdenken (bvb. Communicatie-axioma's) en het contextuele denken (bvb. meerzijdige partijdigheid) kennen en deze toepassen (niveau 2);
- de concepten van filiale en parentale maturiteit kennen en toepassen in concrete situaties binnen de intergenerationale ouder-kindrelatie (niveau 2).
- het relatienetwerk van ouderen in kaart brengen (ouder-kindrelaties op latere leeftijd; grootouders-kleinkinderen; broers-zussen; partnerrelaties en vriendschapsrelaties) (niveau 2);
- Het relatienetwerk versterken om de autonomie en zelfredzaamheid van de oudere te helpen ondersteunen (niveau 3).

3. Leerinhoud

- Bij wijze van introductie: wat vertellen de moderne kunstenaars Mark Rothko, Alberto Giacometti en Anish Kapoor over de bovenstroom en de onderstroom van onze moderne tijd.
- Grote contexten: ecologisch model van Urie Bronfenbrenner (bio-ecologische systeemtheorie) en balansmodel van Bakker.
- Kracht en zwakte van netwerken
- Principes van zelfzorg
- Draagkracht en draaglast van de oudere en van de mantelzorger
- Invloed van sociale netwerken op het welbevinden van ouderen
- Kwetsbaarheid, geweld, weerbaarheid, verzet: dynamische begrippen

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

- Interactieve hoorcolleges
- Begeleide werkcolleges met o.a. rollenspel en casusbesprekingen
- Opzoeken, weergeven en bespreken van een relevant artikel.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten	3
<u>Contacturen</u>	26u (16 u HC, 10u WC)
<u>Studeertijd en examen</u>	64u (m.i.v. opdracht)
<u>Overzicht Opdrachten</u>	De studenten wordt gevraagd een werkstuk te maken waarin aangetoond wordt aan de hand van een concrete casus dat het netwerk van ouderen kan in kaart worden gebracht en aan de hand waarvan de waarde van het balansmodel van Bakker wordt aangetoond. Het kan gaan om thuiswonende oudere of een oudere die verblijft in een voorziening.

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni

- Schriftelijk examen: het begrijpen en verwerken van de theoretische concepten wordt geëvalueerd: 50%
- Beoordeling van de participatie in het werkcollege: 10%
- Beoordeling van de opdracht: 40%

Examenperiode September

- Schriftelijk examen: 50%
- Beoordeling nieuwe opdracht: 50%

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Selectie van hoofdstukken uit:

Heylen, M. & Janssens, K (2002). *Het contextuele denken. Een methodiekontwikkeling voor het welzijnswerk*. Leuven: Acco.

Michielsens, M., Van Mulligen, W., & Hermkens, L. (2002). *Leren over leven in loyaliteit, over contextuele hulpverlening*. Leuven: Acco.

Onderwaater, A. (1995). *De theorie van Nagy: de onverbreekelijke band tussen ouders en kinderen* (gewijzigde druk). Swets en Zeitlinger.

Aanbevolen literatuur

[De Koker, B., &](#) Jacobs, T. (2008). Hoe zwaar weegt de mantel? Determinanten van de ervaren zorgbelasting van Vlaamse mantelzorgers. *Tijdschrift voor sociologie*, 28(2/3).

Dobrick, B. (1998). *Als onze ouders sterven. Het definitieve einde van ons kind-zijn*. Amsterdam: Ambo.

Hargrave, T.H., & Anderson, W.T. (1992). *Finishing well: Aging and reparation in the intergenerational family*. Brunner/Mazel.

Hargrave, T.D., & Pfitzer, F. (2005). *Ontwikkelingen in de contextuele therapie: de kracht van geven en nemen in relaties*. Leuven: Acco.

Opleidingsonderdeel 3.3

Practicum bij de module maatschappelijke participatie

Studiepunten

5

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie
- Culturele en sociale participatie
- Gezins- en contextgericht werken

De student bezit goede interviewcapaciteiten.

De student heeft een participerende attitude.

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Dit opleidingsonderdeel is te situeren in de module 'Maatschappelijke participatie' waar het individu in de context van gezin en samenleving wordt bestudeerd.

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C1: zelfstandig en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten en ervaringen een kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde redenering opbouwen

C4: concrete beroepsspecifieke problemen herkennen, methodisch analyseren en oplossen door te relateren aan reeds gekende situaties of een creatieve oplossing te genereren. Bij eventuele moeilijkheden gericht naar hulp vragen

C5: in multiprofessioneel overleg en samenwerking tot constructieve oplossingen komen die bijdragen tot een goede ondersteuning van ouderen en tot verbetertrajecten

C8: vanuit een constructieve visie op ouder worden en in dialoog met de leefwereld van de oudere en zijn context, beïnvloedend handelen met een geschikte methodiek / benadering waarbij zowel het proces als het resultaat wordt geëvalueerd

C10: noden en wensen van de oudere inventariseren en vanuit empowerment zijn context, zijn netwerk, zijn sociaal-maatschappelijk weefsel en zijn participatieve mogelijkheden versterken

c. Kerndoelen van het opleidingsonderdeel:

- noden, behoeften en wensen van een oudere inventariseren en aanwenden rekening houdend met de context van zijn gezin en familie (niveau 2)
- in staat zijn individuen en groepen op weg te helpen naar een efficiëntere participatie (niveau 3).
- op vlak van participatie en inspraak van ouderen in een socio-culturele vereniging analyseren wat de sterktes en de zwaktes zijn van inspraak en de participatie in de vereniging waar zij deel van uitmaken (niveau 3).
- de oudere ondersteunen, sensibiliseren en begeleiden in zijn emancipatorisch proces op vlak van maatschappelijke participatie, rekening houdende met de context van gezin en familie (niveau 3).
- de ontwikkelde actieplannen om de participatie te verhogen op een creatieve wijze beknopt doch zinvol presenteren voor de medestudenten en de docent (niveau 3)

3. Leerinhoud

Aan de hand van casussen en praktijksituaties worden de leerinhouden verworven in de opleidingsonderdelen, 'Culturele en sociale participatie' en 'Gezins- en contextgericht werken', behorend tot de module 'Maatschappelijke participatie', ingeoeft.

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Bevraging en vergelijking socio-culturele verenigingen waar ouderen in participeren

De studenten schrijven een paper waarin ze een inventaris, de analyse, de resultaten en de besluiten van de vergelijking van de participatie van ouderen weergeven. Volgende elementen dienen in deze paper aan bod te komen:

1. De student maakt vanuit een inventaris van alle verenigingen waar ouderen participeren en meer specifiek hoe de actieve inbreng (inspraak en participatie) van ouderen in die vereniging verloopt.
2. De student geeft een beoordeling rond de kwaliteit en de duurzaamheid van de inspraak en participatie.
3. De student past de diversiteitstoets toe op verenigingen voor ouderen.
4. De student maakt een kritische reflectie over het
5. niveau van participatie en stelt adviezen voor ter verhoging participatie van ouderen.
6. De student brengt op een efficiënte en creatieve wijze de resultaten naar voor.

Actieplan om ouderen te stimuleren (te sensibiliseren) tot participatie aan het socio-culturele leven

Hierbij dient de student:

1. De levensbiografie van één oudere op te stellen.
2. Het sociale netwerk (systeem) van die persoon in kaart te brengen;
3. Het balans-model toe te passen;
4. Het ecologisch model Bronfenbrenner toe te passen;
5. Algemene conclusies te trekken van wat de behoeften en de noden zijn van de oudere als individu en de oudere als groep.

Dit alles heeft tot doel een goede praktijk te ontwikkelen die de oudere respecteert en versterkt.

De studenten schrijven een paper waarin ze het proces weergeven

Volgende elementen kunnen in deze paper aan bod te komen:

1. De student maakt na bevraging een behoeftenplan van een oudere. Deze omvat, visie, strategische en operationele doelen en acties.
2. De student formuleert een gepast advies en toetst dit met de oudere.
3. De student ontwikkelt een stappenplan op maat van de oudere en toetst dit op ontvankelijkheid.
4. De student geeft een beschrijving van de gekozen en uitgevoerde

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

- begeleidingsstappen.
5. De student maakt een kritische reflectie over het verloop van het proces, over het product en over de uitvoering.
 6. De student brengt op een efficiënte en creatieve wijze hun practicum aan de medestudenten en docent voor.
- De docent zal een kwalitatieve beoordeling geven voor de eerste vier stappen. Deze beoordeling zal vertaald worden in het eindcijfer aan de hand van een inschalinglijst.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten	5
<u>Contacturen</u>	30u (WC en begeleiding studenten bij start – tussentijdse evaluatie en voorstelling)
<u>Studeertijd en examen</u>	120u
<u>Overzicht Opdrachten</u>	Zie rubriek 4: leertrajecten en onderwijsmethoden

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni

Schriftelijk examen (incl. papers en opdrachten): 75 %

Beoordeling van presentatie practicum (proces- en productevaluatie): 25 %

Examenperiode September

Schriftelijk examen (75%) en beoordeling nieuwe opdracht (25%)

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Zie literatuur in de twee modules van culturele en sociale participatie.

Van den Eerenbeemt, E.M. (2003) *De Liefdesladder. Over familie en nieuwe liefdes*. Amsterdam-Antwerpen: Archipel.

Van de Wijngaert, R. *Ouder worden: een (op)gave voor de intergenerationele balans*. <http://www.lerenoverleven.be>

Aanbevolen literatuur

Zie literatuur in de twee modules van maatschappelijke participatie.

Opleidingsonderdeel 4.1
Economische en juridische thema's

Studiepunten
3

Opleiding
Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

- a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.
- b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie

Bij aanvang van het opleidingsonderdeel wordt verwacht dat de student beschikt over noties van het recht.

2. Doelstellingen

- a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Dit opleidingsonderdeel is een onderdeel van de module 'Sociaal-economische benadering'. Niet enkel psychologische, sociologische randvoorwaarden bepalen het succes van interventies. Als afgestuurde dien je rekening te houden met de institutionele context van het ouder worden. Rechtsregels creëren mogelijkheden maar ook beperkingen in je handelingsvrijheid. In dit opleidingsonderdeel geven we een overzicht van belangrijke economische en juridische regelgeving die in het werken met ouderen aan de orde kunnen zijn. Veel aandacht gaat naar het vertrouwd maken met personen, diensten en informatiekanalen die kunnen helpen bij de informatieverstrekking t.a.v. ouderen en bij doorverwijzingen.

- b. Competenties uit het competentieprofiel:

C1: zelfstandig en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten en ervaringen een kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde redenering opbouwen

C3: het eigen functioneren evalueren en bijsturen, in functie van de specifieke context, ervaringen en wetenschappelijke inzichten; zich deskundig verdiepen en alternatieve werkwijzen in overweging nemen

C10: noden en wensen van de oudere inventariseren en vanuit empowerment zijn context, zijn netwerk, zijn sociaal-maatschappelijk weefsel en zijn participatieve mogelijkheden versterken

C11: de inbreng van andere disciplines kennen en waarderen en met de vertegenwoordigers ervan verbetervoorstellen kunnen formuleren voor de werkorganisatie

c. Kerndoelen van het (opleidingsonder)deel:

- verwerven van inzicht in de rechten en de bescherming van de oudere en deze in een eenvoudige taal en met respect vertalen naar de oudere (niveau 3);
- inzicht hebben in de mogelijkheden en grenzen van interventies binnen een institutioneel kader en voorstellen formuleren om de oudere beter tot zijn recht te laten komen (niveau 3);
- de verworven kennis toepassen op praktijkvoorbeelden die aansluiten op de beroepspraktijk (niveau 2);
- juridische bronnen en sociaal-economische informatie raadplegen en vertalen voor ouderen (niveau 3);
- advies geven of doorverwijzen m.b.t. juridische en inkomensgerelateerde vragen (niveau 2).

3. Leerinhoud

Relatie en familie

Onderhoudsverplichtingen

- De onderhoudsplicht

Omgangsrecht van grootouders met hun kleinkinderen

- Hoe ver reikt het recht op persoonlijk contact?

Arbeid en Inkomen

Arbeidsparticipatie

- Arbeidsdeelname 50+
- Leeftijdsbewust personeelsbeleid

Inkomen al dan niet uit arbeid

- Arbeidstijdvermindering (deeltijds werken, tijdskrediet)
- Bruggpensioen
- Werkloosheid (anciënniteitstoelage)
- Tewerkstellingspremie 50+
- Pensioenen

Ziekteverzekering en hospitalisatieverzekering

- Mantelzorg (Vlaamse zorgverzekering en Woondecreet)
- Problemen i.v.m. de hospitalisatieverzekeringen voor ouderen

Vermogen

Schenkeningen

- Vormvereisten (soorten schenkingen)
- Modaliteiten van de schenkingen (last, verbod, terugvordering)
- Concrete toepassingen en voorbeelden

Nalatenschap

- Kort overzicht van het erfreisrecht waarbij volgende vragen worden behandeld:
 - o Moet de nalatenschap worden aanvaard?
 - o Kan dit onder voorrecht van boedelbeschrijving?
 - o Wat met de medische kosten, begrafeniskosten?
 - o Hoe verloopt de verdeling?
 - o Wat zijn de fiscale verplichtingen?

Voorlopige bewindvoering

- Voorwaarden
 - o Geestesgesteldheid
 - o Meerderjarig

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

- Procedure
 - o Aanvraag
 - o Aanstelling
 - o Taken van de voorlopige bewindvoering
- Concrete toepassingen en voorbeelden

Gezondheid

Patiëntenrechten

- Toepassingsgebied
- Rechten van de patiënt
- Wie oefent de rechten uit
- Vertrouwenspersoon en vertegenwoordiger
- Klachtenprocedure

Wonen

- Mogelijkheden die het langer zelfstandig wonen van ouderen bevorderen
- Alternatieve woonvormen
- Kostprijs van verblijven in woon- en zorgcentra: wat als de inkomsten van de oudere niet volstaan?

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Verschillende onderwijsmethoden worden gebruikt. Om de leerstof te kaderen zal worden gewerkt met hoorcolleges. Daarnaast gebruiken we om een leertransfer te maximaliseren en actief te leren handelen en te redeneren actieve werkvormen waarbij we vertrekken vanuit casussen en voorbeelden. De studenten leren ook gebruik maken van SOREKA voor het opzoeken van wetgeving.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten	3
<u>Contacturen</u>	26 (22u hoorcolleges + 4u werkcolleges voor de toepassingen en concretisering van de leerstof)
<u>Studeertijd en examen</u>	64u
<u>Overzicht Opdrachten</u>	

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni

- Vanuit een gegeven situatie (casus) bijhorende vragen oplossen en mondeling toelichten.
- Vragen m.b.t. het beantwoorden van specifieke juridische thema's. Hiervoor kan de student gebruik maken van SOREKA.

Examenperiode September

Idem

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Eeckhout, E., Verdyck, L. & Bruyninckx, M. (2010). *Pensioenzakboekje 2010*. Kluwer.

Rochtus, K., Pongers, R., Schalenbourg, B. & Vicca, C. (2009). *Sociale landkaart: editie 2009*. Uitgeverij Vandenbroele.

S.n. Brochure: *Ken je rechten als patiënt*. Vlaams Patiëntenplatform vzw op <http://www.vlaamspatiëntenplatform.be>.

S.n. (1999). *Ontwerpgids levenslang wonen*. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Aanbevolen literatuur

Dedonder, L., Verté, D. & Messelis, E. (2005). Fear of Crime and elderly people: key factors that determine fear of crime among elderly people in West Flanders. *Ageing International Volume 30, number 4/Fall 2005*, 363-376.

Deleeck, H. (2000). *De betaalbaarheid van de pensioenen*. CSB Centrum voor Sociaal Beleid. Antwerpen: UFSIA.

Deltour, B. (1999). *Keuzewijzer tussen thuiszorg & residentiële zorg*. Antwerpen: Garant.

Gieselink, G., Peeters, H. Van Gestel, V., Berghman, J., & Van Buggenhout, B. (2003). *Onzichtbare pensioenen in België*. Federaal Wetenschapsbeleid & Academia Press.

Thyssen, P., & De Pauw, T. (2006). *Babybom? Draagvlak van de intergenerationele solidariteit*. Leuven: Acco.

Opleidingsonderdeel 4.2

Ouderenbeleid

Studiepunten

3

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie

Lerende houding: actieve participatie, reflectie, kritische ingesteldheid en openstaan voor feedback. Oog voor planmatig en gestructureerd beleidsmatig werken.

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Het OOD ouderenbeleid is te situeren in de module 'Sociaal- economische benadering'.

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C4: concrete beroepsspecifieke problemen herkennen, methodisch analyseren en oplossen door te relateren aan reeds gekende situaties of een creatieve oplossing te genereren. Bij eventuele moeilijkheden gericht naar hulp vragen

C10: noden en wensen van de oudere inventariseren en vanuit empowerment zijn context, zijn netwerk, zijn sociaal-maatschappelijk weefsel en zijn participatieve mogelijkheden versterken

c. Kerndoelen van het opleidingsonderdeel:

- aandachtspunten voor het lokaal, provinciaal, Vlaams, federaal, Europees en Internationaal niveau benoemen (niveau 1);
- recente beleidsvoorstellen m.b.t. het ouderenbeleid bespreken (niveau 2);
- ouderenadviesraden procesmatig mee helpen ondersteunen (niveau 3);
- bestaande seniorenbeleidsplannen kritisch analyseren en bespreken (niveau 2).

3. Leerinhoud

A. Ouderenbeleid

Basisconcepten van het overheidsbeleid m.b.t. ouderen

- Wat is (overheids)beleid?
 - Integraal ouderenbeleid
 - Ouderenzorgbeleid

Internationaal en Europees ouderenbeleid

- De Verenigde Naties
 - De VN-beginselen voor ouderen
 - De wereldconferentie over de veroudering
 - Het wereld actieplan (Madrid 2002)
- De Europese Unie
 - De instellingen van de Europese Unie
 - De draagwijdte van Europese Conventie van Mensenrechten voor ouderen

Federaal & Vlaams Ouderenbeleid

- Federale en Vlaamse Ouderenraad
- Vraagstukken uit het Vlaamse ouderenbeleid
 - Het woon- zorg decreet
 - Het decreet van 30 april 2004 houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen.
 - Levenslang wonen en woonzorgzones

Provinciaal en Lokaal Ouderenbeleid

- Werking provinciale en lokale ouderenadviesraden
- Ouderenbeleidsplannen in gemeenten
- Lokaal sociaal beleid
- Good practices

B. Beleidsplanning

- Strategisch beleid en soorten planning
- Planmatig en projectmatig werken
- Het beleidsplan
 - De situatieanalyse (omgevingsanalyse)
 - De SWOT-analyse
 - Diagnose en prognose

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Interactieve hoorcolleges.

Een werkcolleges waarin studenten:

- d.m.v. een SWOT-analyse zullen de studenten de sterktes, de zwaktes, de bedreigingen en de uitdagingen van een organisatie inzake de zorg/de begeleiding van ouderen in kaart brengen;
- deze SWOT-analyse komt tot stand door verschillende partners in de organisatie samen te brengen d.m.v. groepswork;
- na analyse van de resultaten zal, in samenwerking met de verschillende partners, een top 3 opgemaakt worden van verbeterpunten waar in de organisatie kan aan gewerkt worden.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten	5
<u>Contacturen</u>	26u (20u HC & 6u WC)
<u>Studeertijd en examen</u>	64u (m.i.v. opdracht)

Overzicht Opdrachten

D.m.v. een zes-stappen plan een planmatig project in het kader van het ouderenbeleid uitwerken

1. Een project starten, mensen overtuigen om mee te doen.
2. Het belang van het doel aan anderen duidelijk maken
3. Contact leggen met sleutelfiguren, instanties, een taakgroep instellen
4. Aan de slag gaan : deskundigheid krijgen, geïnformeerd worden, de actie naar buiten toe een gezicht geven
5. mee praten, inspraak hebben
6. Leren omgaan met invloed en macht van organisaties: meebeslissen, participeren

De opdracht resulteert in een werkstuk waarbij vertrokken kan worden van een organisatie (vb. woon- en zorgcentrum, dienstencentrum) of van een gemeente/provincie (lokaal of provinciaal bestuur).

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni

Schriftelijk examen met kennis en toepassingsvragen: 50%

Opdracht: 30%

Werkstuk in het kader van het werkcollege: 20%

Examenperiode September

Idem

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Europese sociale agenda 2008 (<http://europa.eu.int>)

Vlaamse ouderenraad. Regeringsbesluit 02 september 2005

Woonzorgdecreet

Messelis, E. (2004). *De werking van Vlaamse lokale seniorenadviesraden bekeken door het kritisch oog van 130 voorzitters*. Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, Wijs over Grijs.

*S.n. (2007). *Hand in hand voor lokaal ouderenbeleid. Vorming voor ouderenbeleidscoördinatoren*. VVSG en Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (alle hoofdstukken uitgez. Hfst. 10)

*S.n. (2007). *De ouderenadviesraad als schakel in het lokale ouderenbeleid*. WOAS en De Wakkere Burger. (hfst 9, 10 en 12)

Aanbevolen literatuur

Boeken:

Peeraer, J. & Messelis, E. (2009). *Vergrijzing: actief of passief besturen?* Pockets lokale besturen Politeia & VVSG.

Verté, D., De Witte, N. & De Donder, L. (2007). *Schaakmat of aan zet ? Monitor voor lokaal ouderenbeleid in Vlaanderen*. Uitgeverij Vanden Broele

- Het generatiepact 10 oktober 2005
- Uittreksel uit Jaarlijks verslag 2004 van de studiec commissie voor de vergrijzing
- Beleidsnota 2009-2014. Minister Jo Vandeurzen. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
- Decreet houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen. 2004. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
- VN-beginselen voor ouderen (<http://www.un.org>)
- Internationaal actieplan inzake vergrijzing (<http://www.un.org/esa/socdev/ageing/agepaa.htm>)
- Bijdrage Europese Commissie aan de 2° Wereldvergadering over vergrijzing (<http://europa.eu.int>)
- Mededeling van de Europese Commissie – Een Europa voor alle leeftijden (<http://europa.eu.int>)
- De uitvoering van de strategie van Lissabon (<http://europa.eu.int>)
- Groenboek “demografische veranderingen naar een nieuwe solidariteit tussen de generaties” (<http://europa.eu.int>)

Opleidingsonderdeel 4.3

Practicum bij de module sociaal economische benadering

Studiepunten

5

Opleiding

Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie
- Economische en juridische thema's
- Ouderenbeleid

De student heeft een participerende attitude , kan samenwerken , actief luisteren en heeft respect voor diversiteit.

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Het OOD ouderenbeleid is te situeren in de module 'Sociaal- economische benadering' en volgt op de twee theoretische vakken van deze module.

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C4: concrete beroepsspecifieke problemen herkennen, methodisch analyseren en oplossen door te relateren aan reeds gekende situaties of een creatieve oplossing te genereren. Bij eventuele moeilijkheden gericht naar hulp vragen

C5: in multiprofessioneel overleg en samenwerking tot constructieve oplossingen komen die bijdragen tot een goede ondersteuning van ouderen en tot verbetertrajecten

C8: vanuit een constructieve visie op ouder worden en in dialoog met de leefwereld van de oudere en zijn context, beïnvloedend handelen met een geschikte methodiek / benadering waarbij zowel het proces als het resultaat wordt geëvalueerd

C10: noden en wensen van de oudere inventariseren en vanuit empowerment zijn context, zijn netwerk, zijn sociaal-maatschappelijk weefsel en zijn participatieve mogelijkheden versterken

c. Kerndoelen van het opleidingsonderdeel:

- relevante bronnen raadplegen en de gevonden informatie toepassen in een concrete situatie en op basis daarvan voorstellen formuleren voor collega professionals en zo een bijdrage leveren voor een goede ondersteuning van een

- oudere (niveau 3);
- kennis hebben van het ouderen(zorg)beleid, het lokaal sociaal beleid en de uitbouw van voorzieningen op lokaal niveau en deze kennis op een bevattelijke en verstaanbare manier aan diverse ouderen meedelen (niveau 3);
- de noden, behoeften en wensen bij een oudere inventariseren en deze inventaris aanwenden om aanbevelingen te geven voor een betere zorg en begeleiding van de oudere (niveau 3);
- kritisch reflecteren over het lokaal ouderen(zorg)beleid en de organisatie van de zorgvoorzieningen voor ouderen en vanuit die analyse aanzetten geven om het beleid te verbeteren zodat de individuele oudere en groepen ouderen beter tot hun recht komen (niveau 3).

3. Leerinhoud

Aan de hand van projectwerk worden de leerinhouden, verworven in de OODs 'Economische en juridische thema's' en 'Ouderenbeleid' ingeoeffend.

Studenten verwerven inzicht in het lokaal ouderen(zorg)beleid en in de ouderenvoorzieningen in de eigen gemeente. Zij verwerven dit inzicht door op een interdisciplinaire wijze drempels (inzake toegankelijkheid, betaalbaarheid, culturele hindernissen, discriminatie, ontbreken van vertrouwensrelaties, , gebrek aan inspraak en participatie, juridische onduidelijkheden en personeel,) in kaart te brengen. Zij gaan na welke rollen de verschillende actoren kunnen spelen om deze drempels te verlagen. De bevraging kan vertrekken vanuit een behoeftepeiling bij diverse ouderen (aandacht voor de diversiteitstoets).

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Projectwerk, probleemgestuurd onderwijs.

Verloop:

Studenten werken met 3 à 4 studenten samen in een werkgroep. Deze werkgroep is samengesteld uit studenten met een verschillende vooropleiding. Het practicum verloopt gefaseerd:

1ste fase: Inleiding

Studenten krijgen een toelichting bij de opdracht en krijgen informatie over het opstellen van een plan van aanpak en de afspraken bij het projectmatig werken.

2de fase: Exploratie

In deze fase brengen de studenten het lokaal ouderen(zorg)beleid en ouderenvoorzieningen in de eigen gemeente in kaart.

In deze fase organiseren de studenten 2 focusgroepen. Eén focusgroep bestaat uit ouderen. Een andere focusgroep bestaat uit personen die beleidsmatig actief zijn m.b.t. ouderenbeleid (zowel gemeentebesturen als OCMW'S), verantwoordelijken van lokale (woon)zorgvoorzieningen (zowel woon-zorgcentra als thuiszorgdiensten). In de focusgroep met ouderen gaan de studenten na welke behoeften er zijn aangaande het ouder(zorg)beleid en de ouderenvoorzieningen. Daarnaast worden inzichten aangewend vanuit de theoretische lessen i.f.v. het maken van het practicum. Studenten verdiepen zich verder in specifieke lectuur onder begeleiding van de docent.

3de fase: Formuleren en toetsing van verbetermaatregelen.

Op basis van de informatie uit de exploratiefase wordt de probleemstelling verijnd. Op basis van de probleemstelling worden verbetermaatregelen uitgewerkt en getoetst aan de haalbaarheid.

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

4de fase: Schrijven van paper en presentatie

In deze laatste fase beschrijven de studenten vanuit één of meer probleemstellingen uit de exploratiefase de verbeteracties. In deze beschrijving hebben zij aandacht voor de randvoorwaarden bij implementatie. De paper wordt aan de gehele klas groep gepresenteerd.

Volgende instrumenten worden in de opleidingsonderdeel gebruikt:

- de werkgroep maakt een logboek met duidelijke en chronologische aanduiding van de tijdsbesteding bij de uitvoering van de opdracht;
- van elke student wordt één individueel leerverslag verwacht: dit is een kritische reflectie op het eigen functioneren binnen de projectgroep. Richtlijnen over hoe het individuele leerverslag moet worden opgesteld, zijn raadpleegbaar op HUBWISE;
- van elk overleg met de werkgroep wordt een bondig verslag gemaakt en gepost op HUBWISE;
- de werkgroep stelt een plan van aanpak op.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten	5
<u>Contacturen</u>	30u
<u>Studeertijd en examen</u>	120u (m.i.v. opdracht)
<u>Overzicht Opdrachten</u>	...

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni

Tussentijdse evaluatie: 20%

Productpunt: 50%

Procespunt: 30% (samenwerking – inbreng)

Examenperiode september

Schriftelijk examen en beoordeling nieuwe opdracht op 100%.

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal

Zie studiemateriaal van de module 'Sociaal-economische benadering'

Aan de studenten wordt gevraagd om een plan van het lokaal sociaal beleid op te vragen in de gemeente waar ze wonen.

Aanbevolen literatuur

Decreet Lokaal Sociaal Beleid* Decreet Integrale Jeugdhulp

Overig didactisch materiaal

HUBWISE

Opleidingsonderdeel 5.0
Werkveldproject

Studiepunten
10

Opleiding
Bachelor na bachelor in de psychosociale gerontologie

Docent

1. Verwachte aanvangscompetenties

a. De algemene toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in de onderwijs- en examenregeling.

b. De docent wenst ook de aandacht te vestigen op het belang van de volgende aanvangscompetenties:

Om dit (opleidingsonder)deel in optimale omstandigheden aan te vatten, is het aangewezen dat de student de kennis, vaardigheden en attitudes, aangeleerd in de volgende opleidingsonderdelen van de opleiding actief kan inzetten.

- Ouder worden in maatschappelijk perspectief
- Evidence based practice in psychosociale gerontologie

Verder is het aangewezen, dat de studenten de modules 'psychologisch-ethische benadering', 'biologische verouderingsprocessen en zorg', 'maatschappelijke participatie' en 'sociaal-economische benadering' gevolgd hebben of volgen tijdens de uitvoering van het werkveldproject.

De student heeft reeds professionele ervaring, d.w.z. dat zij/hij reeds een beroep uitoefent in het werkveld, of dat hij/zij de noodzakelijke competenties verworven heeft in vooropleiding om een dergelijk beroep uit te oefenen. De student is dus reeds een 'professional'.

Voor het werkveldproject dient de student bovendien in staat zijn om '**evidence based**' te werken en een **veranderingsproces op planmatige manier** te kunnen aanpakken.

2. Doelstellingen

a. Plaats van het opleidingsonderdeel in de opleiding:

Het werkveldproject is een **integratieopdracht**: het toetst bijna alle competenties die ontwikkeld werden doorheen het opleidingsprogramma. De realisatie van het werkveldproject is nauw verweven met de werkveldervaring, zodat de reële context een belangrijke input en mogelijke output vormt.

In het werkveldproject komt de **identiteit van de opleiding** het sterkst tot uiting: de student dient aan te tonen dat hij/zij zich, bovenop de eigen werkervaring, nieuwe uitgangspunten, principes en methoden heeft eigen gemaakt. De student zal een complexe, nieuwe, maatschappelijke relevante opdracht uitvoeren in opdracht van een organisatie of een voorziening uit het werkveld en daarbij de expertise uit de eigen professie aanvullen met nieuwe competenties, geleerd in de verschillende kwadranten van de opleiding.

De opdrachtgever en/of de opleiding verwacht dat i.f.v. de oplossing voor de probleemstelling, kennis vanuit meer dan één discipline (psychologische-, ethisch-

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

filosofische-, biologische-, sociale-, agogische-, economische of juridische wetenschappen) nodig is. De student dient de probleemstelling steeds vanuit een nieuwe invalshoek te bekijken. De intervisie onder collega-studenten met verschillende beroepservaringen maakt dat dit ook op peer-niveau kan gerealiseerd worden. Het werkveldproject is **multidisciplinair** op vlak van probleemstelling, en **multiprofessioneel** op vlak van intervisie.

Het werkveldproject biedt een leerervaring aan **op maat**. Afhankelijk van de vooropleiding worden de doelstellingen in overleg tussen opdrachtgever, student en opleiding gekozen. De opleiding voorziet in een coördinator en een projectbegeleider. De projectbegeleider ondersteunt het project inhoudelijk vanuit de expertise uit verschillende gerontologische disciplines; de coördinator verzorgt de procesmatige begeleiding op vlak van methodisch en planmatig werken.

De opleiding **engageert** zich met het werkveldproject t.o.v. het werkveld. Ze geeft professionals extra bagage die zij terugnemen naar hun werkplek. Zij kan een project aannemen van de werkplek van de student. Bovendien worden elk jaar nieuwe, zinvolle/nuttige projectvoorstellen verzameld en gescreend op basis van criteria die de opleiding, samen met het werkveld, vooropstelt. De opleiding tracht op deze manier een structurele en kwaliteitsvolle band met het werkveld (in brede zin) op te bouwen.

b. Competenties uit het competentieprofiel:

C4: concrete beroepsspecifieke problemen herkennen, methodisch analyseren en oplossen door te relateren aan reeds gekende situaties of een creatieve oplossing te genereren. Bij eventuele moeilijkheden gericht naar hulp vragen

C5: in multiprofessioneel overleg en samenwerking tot constructieve oplossingen komen die bijdragen tot een goede ondersteuning van ouderen en tot verbetertrajecten

C6: in het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen en de eigen aanpak communiceren naar ouderen en met vertegenwoordigers van het eigen of van andere beroepenvelden

C8: vanuit een constructieve visie op ouder worden en in dialoog met de leefwereld van de oudere en zijn context, beïnvloedend handelen met een geschikte methodiek / benadering waarbij zowel het proces als het resultaat wordt geëvalueerd

C9: een oudere bijstaan in het aangaan van ontwikkeltaken, psychologische uitdagingen en fysieke mogelijkheden in de verschillende levensdomeinen

C10: noden en wensen van de oudere inventariseren en vanuit empowerment zijn context, zijn netwerk, zijn sociaal-maatschappelijk weefsel en zijn participatieve mogelijkheden versterken

C11: de inbreng van andere disciplines kennen en waarderen en met de vertegenwoordigers ervan verbetervoorstellen kunnen formuleren voor de werkorganisatie

c. Kerndoelen van het opleidingsonderdeel:

- het zelfstandig onderzoeken van een voor de opleiding en het werkveld relevante, multidisciplinaire probleemstelling die een organisatie uit het werkveld stelt m.b.t. de doelgroep van ouderen of de thematiek van het ouder worden in het algemeen (niveau 3);
- relevante en actuele bronnen opzoeken, documentatiegegevens verzamelen, analyseren en synthetiseren (niveau 3);
- een gekozen probleemstelling vertalen naar een praktische uitwerking en zo een

- duurzaam, bruikbaar resultaat voor de opdrachtgever leveren (niveau 3);
- constructief en op deontologisch verantwoorde wijze samenwerken met mensen met andere/verschillende beroepsprofielen (multiprofessioneel karakter) (niveau 3);
- een project volgens de vooropgestelde normen uitwerken, in een wetenschappelijk verantwoord werkstuk uitschrijven, discussiëren met collega studenten over inhoud en methode en presenteren van de resultaten op een multimediale manier aan een vakjury (niveau 3).

3. Leerinhoud

Algemeen

In het inleidend college wordt uitleg gegeven rond:

- het procesverloop van het opleidingsonderdeel
- bronmateriaal uit de opleiding om zowel evidence based- als planmatig tewerk te kunnen gaan.

Individueel

De leerinhoud hangt sterk samen met het gekozen project. De student verdiept zich in een bepaalde materie, die nieuw en aanvullend dient te zijn t.o.v. de eigen reeds aanwezige expertise. (Voorbeelden achteraan in deze fiche).

4. Leertrajecten en onderwijsmethoden

Fase 1 : briefing en verkenning

De studenten krijgen een gezamenlijke briefing. Na de briefing gaan de studenten ofwel op zoek naar een probleemstelling voor een project op de eigen werkveldplek die voldoet aan de criteria van het opleidingsonderdeel, ofwel tekenen ze in op een onderwerp dat hen wordt aangereikt door een externe opdrachtgever, i.c. een organisatie of voorziening uit het werkveld, of de opleiding zelf. De student consulteert zelf de nodige deskundigen rond de haalbaarheid en wenselijkheid van het project. De verkenningsfase wordt afgerond met het indienen van een intentieverklaring. Deze wordt in supervisie besproken met de projectbegeleider.

Fase 2 : voorbereiding en planning

De student werkt zelfstandig aan het werkveldproject. Hierbij vertrekt hij/zij van de vraag geformuleerd door de opdrachtgever. De student stelt i.s.m. de opleiding en opdrachtgever vervolgens een haalbaar projectplan op. De student wordt nauw opgevolgd door de projectbegeleider uit de opleiding, via een tweetal supervisiemomenten. Van elk supervisiemoment wordt een verslag gemaakt, dat wordt doorgestuurd naar alle betrokken partijen. Een eerste interview o.l.v. de coördinator werkveldproject laat de studenten discussiëren over planning, aanpak en methode.

De planningsfase wordt afgerond met het inleveren van het projectplan en de eerste versie van het verder geconcretiseerde draaiboek. Het draaiboek is de planning van hoe het projectdoel zal worden gerealiseerd en geeft antwoord op de vraag 'wie doet wat, hoe en tegen wanneer?'

Fase 3 : uitvoeringsfase

In de uitvoeringsfase voert de student het plan uit. Opzoekingswerk i.f.v. theoretische onderbouwing van het werk maakt hier deel van uit, en is opgenomen in de planning. Supervisie o.l.v. de projectbegeleider en contacten met de opdrachtgever zijn een

Bachelor na bachelor in de Psychosociale Gerontologie HUB ECTS-fiches 2010-2012

courante realiteit. Tijdens minimaal 1 supervisiesessie wordt samen met de projectbegeleider een tussentijdse evaluatie opgesteld.

Het intervisiemoment o.l.v. de coördinator werkveldproject in deze fase focust vooral op de presentatie van een stand van zaken en ondersteuning bij eventuele problemen.

Fase 4 : rapportering

In samenspraak met de projectbegeleider uit de opleiding doet de student een voorstel wat betreft de inhoud en de structuur van de eindrapportage. Wat betreft de eindrapportage staat de kwaliteit en niet de kwantiteit centraal: het schrijven in een samenvattende artikelvorm wordt aangemoedigd. Of de student kiest voor een klassiek rapport dan wel voor een samenvattend artikel, hij/zij dient steeds het 'product', de opbrengst van het project omstandig te beschrijven, hetzij als wezenlijk onderdeel van het rapport hetzij als bijlage bij het artikel.

Fase 5 : Presentatie aan peers en verdediging

De student stelt het project voor aan peers waarbij hij/zij actief deelneemt aan de discussie (ook m.b.t. de andere projecten). De studenten scoren elkaar op een aantal kwalitatieve criteria, waaruit de coördinator een procespunt puurt.

Ten slotte presenteert de student het project voor een vakjury die hem ondervraagt. Voor meer uitgebreide toelichting verwijzen we naar het vademecum. De verdediging is publiek.

5. Studie- en verwerktijd

Studiepunten	10
<u>Contacturen</u>	10u <ul style="list-style-type: none">• Briefing en verkenning: 2 contacturen (briefing en eerste supervisie)• Planningsfase: 2 contacturen (supervisie + intervisie)• Uitvoeringsfase: 2 x 2 contacturen (supervisie + intervisie)• Rapportering: /• Presentatie en verdediging: 2 contacturen (seminarie)
<u>Studeertijd en examen</u>	290u (m.i.v. opdrachten) <ul style="list-style-type: none">0) Briefing en verkenning: 20 studie-uren1) Planningsfase: 30 studie-uren2) Uitvoeringsfase: 150 studie-uren3) Rapportering: 80 studie-uren4) Presentatie en verdediging: 10 studie-uren (voorbereiding)
<u>Overzicht Opdrachten</u>	<ul style="list-style-type: none">- Intentieverklaring- Projectplan- Draaiboek- Rapport of artikel met bijlagen- Presentatie/deelname seminarie

6. Evaluatiemodaliteiten

Examenperiode januari/juni

De evaluatie van het werkveldproject gebeurt op basis van vier onderscheiden onderdelen.

Productpunt (/20): de opdrachtgever evalueert de bruikbaarheid en duurzaamheid van het uitgewerkte project. Hij vult hiertoe een vragenlijst in die onder meer de mate van beantwoording aan de verwachtingen scoort.

Procespunt (/10): de coördinator beoordeelt het proces dat de student aflegde. Hij baseert zich hiervoor op een kwalitatieve beoordeling, zowel ingevuld door de opdrachtgever, de student zelf en door de projectbegeleider.

Lectuurpunt (/40): de projectbegeleider en externe lezer beoordelen het eindrapport/het artikel van de student.

Seminarie: (/10) voor een actieve bijdrage (korte presentatie) in de context van een seminarie, rond een cluster van samenhangende, maar multidisciplinair verschillende werkveldproject onderwerpen. De studenten beoordelen elkaar op kwalitatieve criteria. De coördinator geeft het uiteindelijke punt.

Ondervragingspunt (/20): de jury (samengesteld door de projectbegeleider, externe lezer en de opdrachtgever, gemodereerd door de coördinator) beoordelen de kwaliteit van de presentatie van het gepresteerde werk en de inhoudelijke ondervraging door de jury.

Het totale punt is de samenstelling van bovenstaande deelpunten.

Examenperiode september

Bij een onvoldoende op het werkveldproject moet een aangepast eindwerk worden uitgewerkt tegen de tweede zitting. De student neemt contact op met de projectbegeleider en de coördinator werkveldproject om concrete afspraken te maken. Het werk dient ingeleverd te worden op de eerste dag van de tweede zitting.

Er is geen fx toelaatbaar op dit opleidingsonderdeel.

7. Studiemateriaal

Verplicht studiemateriaal
Vademecum

Aanbevolen literatuur

nvt

Overig didactisch materiaal

nvt